

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
2^Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.), Εθνικών Κομιτάτον, Οργανικός Νόμος.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Α2

Για καθεμιά από της παρακάτω προτάσεις να γράψετε δίπλα την ένδειξη **ΣΩΣΤΟ** ή **ΛΑΘΟΣ**.

1. Η απαλλοτρίωση μεγάλων ιδιωτικών εκτάσεων γης θεσμοθετήθηκε στην Ελλάδα το 1907.
2. Σύμφωνα με το σύνταγμα του 1844 κάθε άνδρας στην Ελλάδα είχε δικαίωμα ψήφου.
3. Τα αιτήματα του Στρατιωτικού Συνδέσμου αφορούσαν μεταρρυθμίσεις στο στρατό, τη διοίκηση, την εκπαίδευση και τη διαχείριση των οικονομικών του κράτους.
4. Η αύξηση των καλλιεργήσιμων εδαφών λόγω της παρουσίας των προσφύγων συνέβαλε στη μείωση της γεωργικής παραγωγής.
5. Η Επανάσταση στο Θέρισο γνώρισε απήχηση μόνο στις περιοχές του Ηρακλείου και των Χανίων.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Β1

Ποιο ήταν το έργο της πρώτης κυβέρνησης της Κρητικής Πολιτείας;

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφέρετε τους τρόπους με τους οποίους επηρέασαν οι πρόσφυγες τον πολιτισμό της Ελλάδας.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις πληροφορίες του παραθέματος να καταγράψετε τα κύρια χαρακτηριστικά της αγροτικής οικονομίας στην Ελλάδα στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι το 1907.

Μονάδες 25

«... Παρά το γεγονός ότι κατά το τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα είχε σημειωθεί κάποια πρόοδος, η ελληνική οικονομία παρέμενε οπισθοδρομική και σχετικά στάσιμη. Στις αρχές του εικοστού αιώνα, οι μέθοδοι αγροτικής καλλιέργειας δεν είχαν αλλάξει αισθητά από τη Βυζαντινή εποχή. Η Αγροτική Επανάσταση, που ξεκίνησε το 18ο αιώνα στην Αγγλία και ξαπλώθηκε σταδιακά στην ηπειρωτική Ευρώπη, δεν επηρέασε καθόλου τις παραδοσιακές μεθόδους καλλιέργειας στη Βαλκανική χερσόνησο. Έτσι, ενώ τα γεωργικά προϊόντα αντιπροσώπευαν περίπου το 70% της όλης ελληνικής παραγωγής, η γεωργία, από άποψη αποδόσεως, παρέμεινε μία από τις πιο οπισθοδρομικές της Ευρώπης.

Η ποιοτική και ποσοτική στασιμότητα της ελληνικής γεωργίας μπορεί να αποδοθεί βασικά στη δομή της γαιοκτησίας. Η μικρή οικογενειακή ιδιοκτησία ήταν η τυπική μορφή έγγειας κτήσεως. Στη Θεσσαλία και τη Μακεδονία, όπου η γη ήταν σχετικά εύφορη, η επικρατούσα μορφή ιδιοκτησίας ήταν η μεγάλη γαιοκτησία, τα τσιφλίκια. Σ' αυτές τις περιοχές, το μεγαλύτερο μέρος της γης άνηκε σε απόντες γαιοκτήμονες και το καλλιεργούσαν φτωχοί κολλήγοι. Τα 95% περίπου των τσιφλικιών λειτουργούσαν κάτω από ένα σύστημα εκμεταλλεύσεως, σύμφωνα με το οποίο ο γαιοκτήμονας έπαιρνε το 1/3 ή το 1/2 της ακαθάριστης παραγωγής.

Στην πράξη, τα τσιφλίκια, με το σύστημα καλλιέργειας από τους κολλήγους ήταν πιο οπισθοδρομικά και από το μικρό οικογενειακό κτήμα με την εμπορευματική καλλιέργεια. Ο ιδιοκτήτης του τσιφλικιού ήταν ικανοποιημένος με το ενοίκιο της γης σε είδος και απέφευγε τον τύπο της επιχειρηματικής επενδύσεως κεφαλαίου που θα ενθάρρυνε τεχνολογικές ανακαινίσεις, πειραματισμό και ποικιλία καλλιεργειών. Ο καθηλωμένος από τη φτώχεια κολλήγος, υπό το βάρος των ενοικίων και των φόρων και το ενδεχόμενο εξώσεως και στερήσεως της γης δεν είχε ούτε τα μέσα, ούτε τις γνώσεις, ούτε τα κίνητρα για αγροτικές βελτιώσεις.

Δεν είναι σύμπτωση ότι τα τσιφλίκια παρήγαν σχεδόν αποκλειστικά δημητριακά. Η ελληνική προστατευτική πολιτική που είχε επιβάλει τους υψηλότερους δασμούς στα δημητριακά, σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη, καθιστούσε την παραγωγή τους σχεδόν ένα είδος μονοπωλίου. Η προστατευτική πολιτική στην παραγωγή δημητριακών κράτησε τις τιμές τεχνητά ψηλές και ωφέλησε κυρίως τους ιδιοκτήτες των τσιφλικιών.

Ιστορία Ελληνικού Έθνους, Εκδοτική Αθηνών, 1977, τ. ΙΕ', 74.

ΘΕΜΑ Δ2

Συνδυάζοντας τις ιστορικές σας γνώσεις με τις πληροφορίες των παραθεμάτων να δείξετε πώς ενσωματώθηκαν στη νέα πραγματικότητα οι εύποροι πρόσφυγες.

Μονάδες 30

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

«Οι άνθρωποι της δικής μας τάξεως όλοι λίγο πολύ κάτι είχαν στην άκρη έξω από τις Κυδωνιές, προβλέποντας την κατάσταση. Καταθέσεις, επενδύσεις ή είχαν αγοράσει ακίνητα. Υπήρχε και το συγγενολόι στην Ελλάδα. Έτσι κανείς μας δεν βρέθηκε στους δρόμους. Η εργασιακή μας αποκατάσταση μας απασχολούσε πρωτίτως και όχι η στέγη.» (μαρτυρία Τ. Μουμτζή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

«Νοικιάσαμε αμέσως σπίτι στην Αχαρνών και δεν είχαμε ανάγκη από καμιά βοήθεια. Το 1940 κτίσαμε το δικό μας σπίτι στη Νέα Σμύρνη. Ο κήπος του μας έθρεψε στην κατοχή. Ο πατέρας μου γρήγορα έγινε κι εδώ πασίγνωστος γιατρός. Ξέρετε οι δικοί μας γιατροί εξακολουθούσαν όλη την ζωή τους να ενημερώνονται για την πρόοδο της επιστήμης τους. Να μείνουμε λοιπόν σε προσφυγικό συνοικισμό ούτε που το σκεφτήκαμε. Κανείς Κυδωνιάτης δεν το καταδέχτηκε. Το κράτος έδινε σπίτι σ' εκείνους που δήλωναν ότι είχαν ανάγκη και οι Κυδωνιάτες δεν είχαν. Κι όσοι είχαν, ήταν περήφανοι και δεν το έλεγαν. Να σε θεωρούν πρόσφυγα στην πατρίδα σου ήταν πολύ βαρύ. Άλλωστε, η Ελβετική Ασφάλεια του πατέρα μου έστειλε αμέσως τα χρήματα.» (μαρτυρία Α. Κερεστετζή).

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Οι αστοί Κυδωνιάτες, που από το 1923 κι έπειτα μετανάστευσαν στην Αθήνα, βρίσκονταν σε καλύτερη οικονομική κατάσταση από τους συμπατριώτες τους που έμειναν πίσω στη Λέσβο. Κατόρθωσαν με διάφορους τρόπους να βγάλουν από το Αϊβαλί ένα μέρος από τα χρήματα τους ή τα κοσμήματα τους που ρευστοποιώντας το μπόρεσαν να αποκτήσουν στέγη και να καλύψουν τις βασικές ανάγκες τους. Έτσι το πρόβλημα τους ήταν εντελώς διάφορο από εκείνο των προσφύγων που αποφάσισαν να εγκατασταθούν στη Λέσβο. Πρώτο τους μέλημα ήταν η εύρεση εργασίας και όχι η απόκτηση στέγης.

Άννα Παναγιωταρέα, Όταν οι αστοί έγιναν πρόσφυγες. Ομολογίες παράλληλες, Παρατηρητής Αθήνα, 1994, 173